

EEN NIEUW HOOFDSTUK VOOR ETWIE

2024-2028

bier   verf   buskruit   nagels

EEN NIEUW HOOFDSTUK VOOR ETWIE

2024-2028

ETWIE is de Expertisecel voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed van het Industriemuseum in Gent.

ETWIE draagt zorg voor de materiële en immateriële sporen van ons industrieel verleden en biedt ondersteuning aan iedereen met een hart voor dat erfgoed.

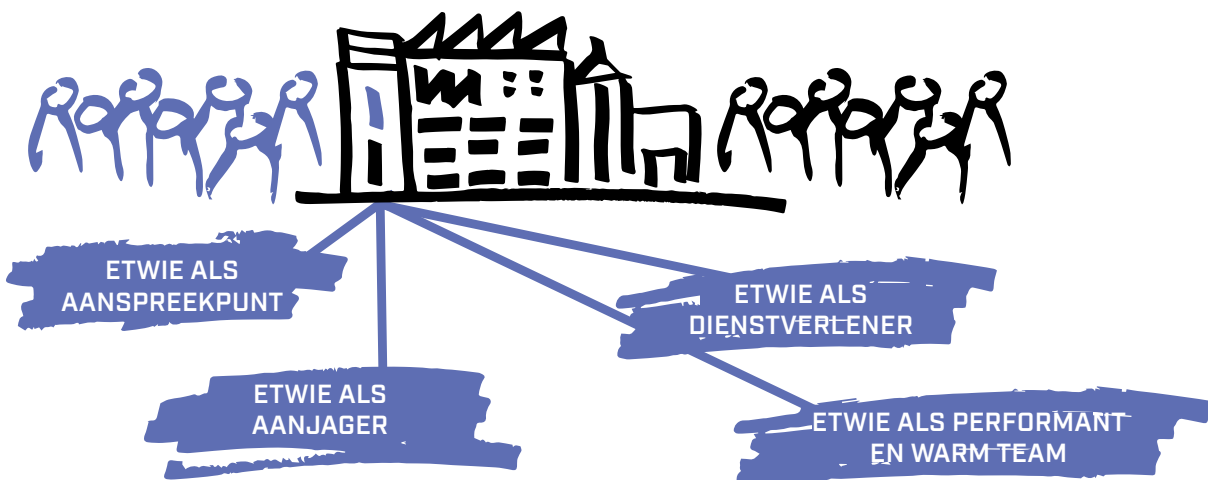
Inhoudsopgave

• Leeswijzer	3
• Wat doet ETWIE tussen 2024 en 2028?	4
- ETWIE als aanspreekpunt.....	4
- ETWIE als aanjager	7
- ETWIE als dienstverlener.....	10
- ETWIE als performant en warm team.....	12

LEESWIJZER

Dit document beschrijft het strategisch kader en de operationele doelstellingen van ETWIE tussen 2024 en 2028. Doorheen de tekst staan afkortingen die we in deze leeswijzer toelichten.

AGB	Autonoom GemeenteBedrijf
ARCHES	Antwerp Cultural Heritage Sciences
Big Stuff	Internationaal netwerk over groot industrieel erfgoed
CAG	Centrum Agrarische Geschiedenis
ERIH	European Routes of Industrial Heritage
ETWIE	Expertisecel voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed
MyEtwie	Participatief platform op onze website waar erfgoedgemeenschappen eigenaar kunnen worden van hun eigen pagina
IE	Immaterieel Erfgoed
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PIWB	Patrimoine Industriel Wallonie-Bruxelles (Waalse vzw die zich inzet voor industrieel erfgoed)
TICCIH	The International Committee for the Conservation of Industrial Heritage
TWIE	Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed (ook TWI-erfgoed)
Universeum	Europees netwerk over academisch erfgoed
VAI	Kenniscentrum Vlaams Architectuurinstituut

WAT DOET ETWIE TUSSEN 2024 EN 2028?

SD 1 ETWIE is binnen en buiten de (internationale) erfgoedsector hét centrale aanspreekpunt voor het erfgoed van techniek, wetenschap en industrie in Vlaanderen en Brussel.

De sector van het technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed kent in ons land een zeer uitgebreide traditie. Met de ontwikkeling van de industriële archeologie als wetenschappelijke discipline zijn er de afgelopen vijftig jaar veel verenigingen, onderzoekers en werkgroepen ontstaan die het TWI-erfgoed ter harte nemen. ETWIE is sinds 2012 het centrale aanspreekpunt voor het TWI-erfgoed in Vlaanderen en Brussel ten dienste van die sector. Via de kennisbank en nieuwe digitale initiatieven wil ETWIE de kennis over de sector en het erfgoed vergroten, landelijk en nog veel meer internationaal. TWI-erfgoed gaat over vandaag en morgen. Tegen 2028 willen we dit erfgoed slim verknopen met andere maatschappelijke domeinen.

OD 1.1 ETWIE herkent en onderzoekt TWI-erfgoed(gemeenschappen) en bouwt inhoudelijke kennis en expertise uit via zijn kennisbank, specifiek in die domeinen van het TWI-erfgoed die onderbelicht zijn in Vlaanderen en Brussel.

De afgelopen tien jaar heeft ETWIE zijn kennisbank laten uitgroeien tot een referentiedatabank over het TWIE-veld. De actualisering van deze kennisbank behoort tot de basistaken van ETWIE. Tegen 2028 hebben we een aantal onderbelichte domeinen en gemeenschappen in onze sector grondig onderzocht en dat onderzoek gedeeld via onze kennisbank. Gemeenschappen worden verder aangemoedigd om het participatieve platform MyEtwie te gebruiken. De geselecteerde thema's zijn doorheen onze stakeholdersbevraging aangeduid als verweesde domeinen waar een landelijke dienstverlenende rol zoals ETWIE initiatief voor moet nemen.

1. ETWIE actualiseert permanent de kennisbank, 2024-2028;
2. ETWIE actualiseert permanent de Belgische Bibliografie voor Industriële Archeologie en Industrieel Erfgoed, 2024-2028;
3. ETWIE actualiseert de onderzoeksbalans industrieel erfgoed en breidt de onderzoeksbalans verder uit met nieuwe, onderbelichte thema's, 2024-2028;
4. ETWIE diept kennis- en expertisevelden uit binnen het team, met bijzondere aandacht voor onderbelichte thema's (concreet: erfgoed van ontginning, communicatie, wetenschappen en energie).

DE KENNISBANK VAN ETWIE

Wie heeft iets? Wie kan iets? En wie weet iets? Deze drie eenvoudige vragen vormen de basis waarop de kennisbank van ETWIE is opgebouwd. Meer dan 1.600 actoren en verenigingen bezig met technisch, wetenschappelijk of industrieel erfgoed en 181 relevante erfgoedthema's staan verbonden in deze relationele databank, aangevuld met 8.888 publicaties uit de Belgische Bibliografie over Industriële Archeologie en Industrieel Erfgoed. Dit virtuele netwerk van ETWIE, dat de basis vormde voor de eerste digitale strategie in 2019, is uitgegroeid tot het referentieplatform voor en over het TWIE-veld. In 2021 zijn er in totaal 162.561 paginaweergaven geweest op onze website door 56.012 unieke gebruikers. Ruim de helft van al die paginaweergaven, meer dan 85.000, was gelinkt aan de inhoud van de ETWIE-kennisbank. In 2022 heeft het prestigieuze Berliner Zentrum Industriekultur (BZI) de kennisdatabank uitgeroepen tot goede praktijk om kennis te delen en een netwerk uit te bouwen in de sector van het industrieel erfgoed. Een belangrijk instrument dus om verder te ontwikkelen en te onderhouden, ook internationaal.

LEGENDE

- = personeel
- = partners
- = transversale thema's
- = uitgelichte actie

OD 1.2 ETWIE verzamelt en ontsluit kennis en expertise over TWI-erfgoed(gemeenschappen) via een vernieuwd digitaal instrumentarium om zijn doelgroepen beter te bereiken en om nieuwe manieren van ontsluiting te ontwikkelen.

ETWIE heeft in 2028 belangrijke stappen gezet in de digitale transformatie van zijn werking. Dit vertaalt zich in deze doelstelling door kennis en expertise op nieuwe, digitaal toegankelijke en vernieuwende manieren aan te bieden aan zijn doelgroepen. Bijzondere aandacht gaat uit naar het verder internationaliseren van de werking door inhoud meertalig te ontwikkelen en aan te bieden.

1. ETWIE breidt de bestaande ETWIE-website verder uit naar een meertalige website gericht op de internationale TWIE-gemeenschap, 2024-2025;
2. ETWIE ontwikkelt een digitale gids voor TWI-erfgoed (in samenwerking met de klankbordgroep en vakexperten), 2025-2026;
3. ETWIE ontwikkelt een meertalige asbestbeeldenbank in samenwerking met internationale partners, 2024-2025;
4. ETWIE ontwikkelt een visie op 3D-documenteren van TWI-erfgoed en ondersteunt bij het concreet documenteren en digitaliseren van bedreigd erfgoed, 2024-2025; 2026-2028 (in samenwerking met meemoo, Industriemuseum, CAG).

EEN GIDS VOOR HET TWI-ERFGOED

Om de bestaande kennisbank verder te verrijken, wil ETWIE een digitale gids uitwerken met aandacht voor onderzoeksbronnen over het TWI-erfgoed. De industriële archeologie heeft een belangrijke onderzoekstraditie sinds de jaren 1970. De kennis over de beschikbare onderzoeksbronnen zit verspreid bij de ETWIE-medewerkers, vakspecialisten en de leden van de klankbordgroep. Alleen bestaat deze kennis vooral in hoofden en in moeilijk duurzaam te actualiseren papieren publicaties. Door de kennis en opgebouwde onderzoekservaring te verzamelen in een nieuwe laag in onze kennisbank spelen we in op de vraag om kennis en expertise duurzamer te delen met onderzoekers en ook op de vraag om kennis meer intern te borgen. Bovendien waken we over onze digitale identiteit en onze doelgroepgerichte communicatie.

OD 1.3 ETWIE ontsluit en presenteert kennis en praktijkinzichten over TWI-erfgoed in Vlaanderen en Brussel binnen een (inter)nationaal netwerk om het inzicht in en de appreciatie voor dit erfgoed te vergroten.

ETWIE heeft de afgelopen 10 jaar een performant netwerk uitgebouwd in de belangrijkste, overkoepelende internationale TWIE-netwerken. In de volgende beleidsperiode willen we de mogelijkheden onderzoeken om met de speerpunten in onze werking een internationaal project in gang te zetten. De communicatie over het erfgoed en de sector wordt verfijnd met het oog op een grotere impact en we experimenteren met nieuwe (participatieve) formats voor de bestaande succesformule van publieksactiviteiten. Dit alles gebeurt binnen het te ontwikkelen ecologische duurzaamheidscharter (zie OD 4.5).

1. ETWIE onderzoekt de mogelijkheden om een internationaal project rond gevaarlijk erfgoed op te starten en uit te voeren, 2024-2028;
2. ETWIE onderhoudt en bouwt de bestaande engagementen in de netwerken van TICCIH, ERIH en Universeum verder uit, 2024-2028;
3. Naar aanleiding van het 50-jarig bestaan van het Industriemuseum, geeft ETWIE in samenwerking met het Industriemuseum een internationale publicatie uit over industrieel erfgoed, 2024-2026;
4. ETWIE organiseert de internationale bijeenkomst van het Big Stuff-netwerk, 2025;
5. ETWIE voert een nieuw communicatieplan uit, 2024-2028;
6. ETWIE organiseert studiedagen en ontmoetingsdagen over inspirerende TWIE-thema's en studiebezoeken aan relevante TWIE-sites, 2024-2028;
7. ETWIE organiseert twee keer per jaar een bijeenkomst van zijn klankbordgroep, 2024-2028.

Digitale kenniscurator
Digitaal strateeg Industriemuseum

meemoo
Industriemuseum
CAG
Klankbordgroep en vakexperten

#Digitaal #Duurzaam

Coördinator
Kennismedewerker publieks-
werking en participatie

TICCIH
ERIH
Universeum
Big Stuff
Industriemuseum
Waalse en Brusselse partneror-
ganisaties Patrimoine Industriel
Wallonie-Bruxelles (PIWB) en
BrusselFabriek

#Duurzaam

ASBESTOS, AMIANTE, AMIANTO

'Gevaarlijk erfgoed – naar een asbestveilige erfgoedsector in Vlaanderen en Brussel (2020-2022)' was een project met een zeer grote impact voor ETWIE en de sector. De resultaten ervan zijn op verschillende internationale erfgoedfora gepresenteerd in 2022 en zijn zeer goed onthaald. De asbestproblematiek beperkt zich niet tot instellingen en verenigingen in Vlaanderen en Brussel; het is een wereldwijd probleem. Hoewel de ontwikkelde procedures gemodelleerd zijn aan de Vlaamse context, is het duidelijk geworden dat (het concept van) onze asbestbeeldenbank internationaal inspeelt op een zeer grote nood bij erfgoedmedewerkers. We willen de asbestwijsheid internationaal verhogen en vanuit de erfgoedsector meewerken aan een asbestveilige maatschappij. De bestaande beeldenbank past ook binnen de digitale transformatie van het team om zo de digitale identiteit van ETWIE meer doelgroepgericht te ontsluiten.

OD 1.4 ETWIE verbindt ook buiten de erfgoedsector en stimuleert vernieuwende praktijken om zo het erfgoedbewustzijn in andere maatschappelijke domeinen te vergroten.

Uit kleinere pilotprojecten met niet-erfgoedpartners leren we dat het TWI-erfgoed een groot potentieel heeft om slimme verbindingen te leggen met andere maatschappelijke domeinen, die zowel voor de erfgoedsector als voor die domeinen een meerwaarde betekenen. Tegen 2028 wil ETWIE het erfgoedbewustzijn in toerisme en in het bedrijfsleven vergroten via gerichte projecten.

1. In samenwerking met verschillende partners initieert en organiseert ETWIE een feestjaar rond industriecultuur in België (sectoren toerisme en cultuur), 2026;
2. ETWIE gaat permanent op zoek naar mogelijkheden om bedrijven en erfgoedorganisaties met elkaar te verbinden in functie van erfgoedzorg, 2024-2028;
3. ETWIE onderzoekt en ontwikkelt een nieuw portaal voor bedrijfstoerisme in Vlaanderen en Brussel, 2025-2026;
4. ETWIE ontwikkelt verder het opgestarte netwerk Industriecultuur Scheldeland (2022-2023), met bijzondere aandacht voor verbindingen met het ERIH-netwerk, 2024-2028;

HET ERFGOED VAN BEDRIJVEN

ETWIE organiseert nu jaarlijks een bedrijfsbezoek om het erfgoed verborgen achter de poorten van een fabriek te ontdekken. De bedrijfsbezoeken vallen erg in de smaak van erfgoedliefhebbers. ETWIE wil dit aanbod beter uitwerken en wil meer bezoeken aanbieden omdat bedrijfstoerisme in verschillende landen de laatste jaren in de lift zit. Alleen zijn de doorsnee bedrijfsbezoeken gericht op wat het bedrijf nu maakt en in de toekomst wil doen. Als hun geschiedenis al aan bod komt, dan is dit beperkt tot een kort marketingpraatje. De bezoeken die ETWIE in samenwerking met het bedrijf organiseert hebben net als doel om het erfgoed te laten zien. Zo creëren we een interessant aanbod voor erfgoedliefhebbers en stimuleren we de bedrijven om voor hun erfgoed te zorgen, daar een (meer)waarde in te zien en hun verhaal (beter) te vertellen. Vanuit ons ruim netwerk bij historische bedrijven en via het netwerk in het brede erfgoedveld vormt ETWIE hier een brug om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Kennismedewerker publieks-
werking en participatie
Kennismedewerker herkennen en
verzamen

Industriemuseum
ERIH
Stichting Industriecultuur en
Erfgoed Zeeland (Nederland)

#Duurzaam #Digitaal #Divers

SD 2 ETWIE bouwt dynamische en participatieve (collectie)netwerken uit om een complementair en representatief TWIE-veld te krijgen.

De afgelopen beleidsperiode heeft ETWIE via drie prioritaire themanetwerken (textiel-erfgoed, academisch-wetenschappelijk erfgoed en bedrijfserfgoed) de zorg voor dat erfgoed gestimuleerd. We bouwden concrete netwerken rond die thema's uit en de partners hebben meer inzicht gekregen in de overkoepelende erfgoedzorg voor die thema's (verzamelbeleid, onderzoek, ontsluiting, waardering...). Elk themanetwerk had een specifieke samenstelling; de partners in het netwerk zelf bepaalden bovendien de doelstelling. Tegen 2028 wil ETWIE op basis van de opgedane ervaringen via participatieve (collectie)netwerken werken aan een globale visie over het TWI-erfgoed aangevuld met acties rond de prioritaire erfgoedfuncties (herkennen en verzamelen, behouden en borgen, en onderzoeken) en thema's. Die werking wordt mee bepaald door de leden van de netwerken. Naast het maken van een geactualiseerde veldtekening van de sporen van de industriële samenleving, borgen we actief bedreigd erfgoed en onderzoeken en waarderen we het TWI-erfgoed.

OD 2.1 ETWIE ondersteunt een goed afgestemd TWIE-veld door een geactualiseerde en diepgaande veldtekening van de materiële en immateriële sporen van het industriële verleden te maken.

Tegen 2028 heeft ETWIE een grondige veldtekening gemaakt van het vernieuwde collectie- en immaterieelerfgoedbeleid bij zijn stakeholders, met bijzondere aandacht voor de verweesde en bedreigde (kennis)domeinen.

1. ETWIE voert een diepgaande veldtekening uit van het TWIE-veld, 2024-2028;
2. ETWIE initieert en voert een grootschalig onderzoek uit naar bedreigde technieken en immaterieelerfgoedgemeenschappen (in samenwerking met CAG en Histories), 2024-2028;
3. ETWIE organiseert thematische stuurgroepbijeenkomsten (textielerfgoed, bedrijfserfgoed, medisch erfgoed en gevaarlijk erfgoed) gericht op afstemming, kennisdeling en expertise-uitwisseling, 2024-2028.

VAN THEMANETWERKEN NAAR COLLECTIENETWERKEN MET THEMATISCHE INSTEKEN

Om begripsverwarring te vermijden vormen we de bestaande themanetwerken om tot (collectie)netwerken met een thematische insteek. Dit begrip is gelanceerd in de strategische visienota cultureel erfgoed. De insteek blijft hetzelfde en wordt uitgebreid: ETWIE neemt het initiatief om rond bestaande en nieuwe thema's (textielerfgoed, bedrijfserfgoed, medisch erfgoed en gevaarlijk erfgoed) partnerorganisaties samen te brengen in functie van expertisedeling en kennisontwikkeling. In de nieuwe beleidsperiode willen we nog meer toewerken naar een goed afgestemde erfgoedzorg. In het beleidsplanningstraject hebben de partners in de bestaande netwerken textielerfgoed en bedrijfserfgoed de engagement om deel te nemen aan die netwerken opnieuw bevestigd; de focus van het netwerk academisch-wetenschappelijk erfgoed verschuift naar medisch erfgoed, en de stuurgroep van het project 'gevaarlijk erfgoed' (asbest) wordt in de werking verankerd. Het doel van die netwerken is om samen te komen tot een beter afgestemd TWIE-veld.

Kennismedewerker herkennen en verzamelen
Kennismedewerker borgen en immaterieel erfgoed

CAG, Histories vzw, Erfgoedvrijwilligers en -verzamelaars
Netwerk textielerfgoed
Vlaanderen: Industriemuseum, Design Museum Gent, Texture, Museum van Deinze en de Leiestreek, MUST Ronse, Stadsmuseum Lokeren, SteM Sint-Niklaas, PARCUM, MAS, Modemuseum Antwerpen, Modemuseum Hasselt en Openluchtmuseum Bokrijk
Netwerk bedrijfserfgoed: het MOT, Industriemuseum, CAG, VAI, Archiefpunt, Vlaamse Erfgoedbibliotheken, FARO, Rijksarchief Antwerpen-Beveren, Liberas, UGent, Agentschap Onroerend Erfgoed en Phoebus Foundation
Wetenschappelijk erfgoed (focus medisch erfgoed): Vesalius Museum, Museum Dr. Guislain, musea Brugge, museum Kamp Beverlo, museum Geel, Instituut voor Tropische Geneeskunde, GUM Gent
Gevaarlijk erfgoed: de OVAM, UAntwerpen, FARO en Industriemuseum

#Divers #Duurzaam

OD 2.2 ETWIE borgt actief TWI-erfgoed om bedreigd roerend en immaterieel erfgoed te documenteren en onder de aandacht te brengen.

Een prioritaire erfgoedfunctie waar ETWIE een dienstverlening voor ontwikkelt, is het borgen van TWI-erfgoed. Als betrouwbare partner in het IE-domeinnetwerk voeren we de samenwerkingsovereenkomst uit en focussen we ons volop op het onderzoek naar bedreigd TWI-erfgoed om te borgen of om kennis en vaardigheden te documenteren.

1. ETWIE documenteert in samenwerking met het netwerk textiel-erfgoed Vlaanderen gespecialiseerde textielkennis (bv. kantkennis) in functie van collectiezorg, 2024-2028;
2. ETWIE borgt jaarlijks minstens één erfgoedtechniek uit de prioriteitenlijst (bijvoorbeeld: medisch erfgoed, maritiem erfgoed...) en ondersteunt erfgoedgemeenschappen in functie van erfgoedzorg, 2024-2028;
3. ETWIE is een betrouwbare projectpartner in het domeinnetwerk immaterieel erfgoed en voert de samenwerkingsovereenkomst uit, met bijzondere aandacht voor de werking in het vijfde UNESCO-domein en de organisatie van een nieuw erfgoedfestival, 2024-2028.

DOCUMENTEREN VAN TWI-ERFGOED

ETWIE heeft de afgelopen twee beleidsperiodes intensief geëxperimenteerd met het documenteren van verschillende vormen van TWI-erfgoed, met nadruk op immaterieel-erfgoedgemeenschappen en technieken. Het proces van het documenteren zelf is daarbij heel belangrijk, omdat het het inzicht in de gemeenschap en/of de techniek zelf vergroot. De borgingsacties die ETWIE zal opzetten hebben tot doel zeer gericht gemeenschappen en technieken met een grote erfgoedwaarde te borgen en zo ook nieuwe impulsen te geven aan dat immaterieel erfgoed.

OD 2.3 ETWIE onderzoekt TWI-erfgoed om het roerend TWI-erfgoed te waarderen en te herbestemmen.

Een belangrijke functie die ETWIE uitwerkt, is onderzoek. Binnen de prioritaire thema's willen we tegen 2028 specifieke onderzoeken presenteren die een bepaald facet van dat erfgoed onder de loep nemen. De inhaalbeweging die een aantal jaren geleden is opgestart rond het waarderen van erfgoed, zet zich onverminderd verder. Collecties en deelcollecties worden vanuit hele specifieke vraagstukken en vraagstellingen gewaardeerd. Voor de periode 2024-2028 neemt ETWIE initiatief om drie gerichte waarderingsprojecten op te starten en uit te voeren en twee waarderingskaders te ontwikkelen voor thema's die tot nog toe onderbelicht zijn gebleven.

1. In samenwerking met het netwerk textiel-erfgoed Vlaanderen start ETWIE twee diepgaande waarderingsprojecten op, met name de waardering van stalenboeken (2024-2025) en de waardering van textielbibliotheken (2026-2027);
2. In samenwerking met medischerfgoedorganisaties waardeert ETWIE medisch erfgoed in Vlaanderen, 2024-2028;
3. In samenwerking met de UAntwerpen ontwikkelt ETWIE een waarderingskader voor gevaarlijk erfgoed in Vlaanderen, 2023-2026;
4. In samenwerking met de stuurgroep bedrijfserfgoed ontwikkelt ETWIE een waarderingskader voor bedrijfserfgoed, met bijzondere aandacht voor hedendaags verzamelen, 2024-2028.

Kennismedewerker borgen en immaterieel erfgoed

IE-domeinnetwerk (zie aparte samenwerkingsnota)
Erfgoedvrijwilligers en -verzamelaars
Netwerk textiel-erfgoed
Vlaanderen: Industriemuseum, Design Museum Gent, Texture, Museum van Deinze en de Leiestreek, MUST Ronse, Stadsmuseum Lokeren, SteM Sint-Niklaas, PARCUM, MAS, MoMu Antwerpen, Modemuseum Hasselt en Openluchtmuseum Bokrijk

#Duurzaam #Divers

Kennismedewerker behouden en waarderen

UAntwerpen – onderzoeksgroep ARCHES (prof. dr. Héléne Verryke)
Netwerk textiel-erfgoed
Vlaanderen: Industriemuseum, Design Museum Gent, Texture, Museum van Deinze en de Leiestreek, MUST Ronse, Stadsmuseum Lokeren, SteM Sint-Niklaas, PARCUM, MAS, MoMu Antwerpen, Modemuseum Hasselt en Openluchtmuseum Bokrijk
Netwerk bedrijfserfgoed: het MOT, Industriemuseum, CAG, VAI, Archiefpunt, Vlaamse Erfgoedbibliotheken, FARO, Rijksarchief Antwerpen-Beveren, Liberas, UGent, Agentschap Onroerend Erfgoed en Phoebus Foundation
Medisch erfgoed: Vesalius Museum, Museum Dr. Guislain, musea Brugge, museum Beverlo, museum Geel, Instituut voor Tropische Geneeskunde, GUM Gent

WAARDEREN VAN STALENBOEKEN

Staal, fragment, modelboek, stalenfiche... Vele termen worden gebruikt voor wat vaak onder de noemer stalenboek wordt vervat. Deze stalenboeken kwamen tot stand in diverse contexten en dienden verschillende doeleinden. Vandaag worden ze bewaard bij musea, bibliotheken en archieven. Ze worden beschreven als collectie, documentatie, bibliothecair erfgoed, of als aparte categorie. Een duidelijk beleid is er nog niet. Dit type textiel(erf)goed komt veel voor en vormt een rijke bron aan informatie, die helaas vandaag nog te weinig wordt benut. In een diepgaand waarderingstraject brengt ETWIE verschillende collecties stalenboeken in kaart en onderzoeken we de historische, artistieke en informatieve waarde.

#Duurzaam #Divers

SD 3: ETWIE staat garant voor een performante basisdienstverlening om de sector te versterken via het detecteren, opvolgen en initiëren van projecten.

Het bereik van ETWIE is de laatste jaren sterk toegenomen. Als centraal aanspreekpunt voor het TWI-erfgoed zien we een exponentiële groei in alle facetten van onze basisdienstverlening. Zo zijn het aantal behandelde infovragen, expertisevragen, herbestemmingsvragen en vragen ter ondersteuning van projecten toegenomen, en dit bij de verschillende doelgroepen. De manier waarop we de basisdienstverlening nu minimaal ontwikkelen door de grote hoeveelheid vragen die binnenkomen, staat beschreven in protocollen en draaiboeken. Maar het potentieel om die basisdienstverlening verder te ontwikkelen is zeer groot. In de volgende beleidsperiode willen we voldoende wtruimte in onze planning voorzien om de processen errond digitaal te transformeren. We willen de kwaliteit van onze basisdienstverlening, gekoppeld aan de eerder beschreven thema's, maximaal ontplooiën en de sector zo versterken.

OD 3.1 ETWIE levert maatwerk door een basisdienstverlening voor zijn doelgroepen te ontwikkelen die in het teken staat van het waarderen, herbestemmen en borgen van TWI-erfgoed.

1. ETWIE zoekt op vraag van zijn partners mee naar een bestemming voor bedreigd TWI-erfgoed, 2024-2028;
2. ETWIE start op vraag van zijn doelgroepen erfgoedzorgtrajecten op voor het borgen van immaterieel erfgoed, 2024-2028;
3. ETWIE ondersteunt mee op vraag van zijn partners de organisatie van evenementen en gebruikt hiervoor nieuwe, participatieve formats, 2024-2028.

ETWIE ALS SCHAKEL VOOR DE HERBESTEMMING VAN TWI-ERFgoed

In 2018 heeft ETWIE zeven herbestemmingsvragen behandeld; in 2021 is dit aantal opgelopen tot maar liefst 41. Zowel het aantal vragen is dus toegenomen, alsook de verwachtingen ten aanzien van de ETWIE-dienstverlening. Er is in nauwe samenwerking met de ETWIE-klankbordgroep een draaiboek opgesteld die een heldere leidraad biedt voor het behandelen van deze herbestemmingsvragen (van het gericht zoeken naar een nieuwe bestemming tot het documenteren van het erfgoed via de kennisbank) die slaan op individuele objecten of hele collecties (bv. 10 ton telefoniemateriaal). We willen in samenwerking met de werkgroep herbestemmen en ontzamelen van FARO werken aan een goede en transparante dienstverlening die vooral oog heeft voor de thema's en collecties die minder evident zijn.

OD 3.2 ETWIE is een betrouwbare projectpartner die inzet op een kwaliteitsvolle dienstverlening en het delen van kennis en expertise.

1. ETWIE behandelt op een kwaliteitsvolle manier info- en expertisevragen die aanleiding kunnen geven tot projecten op landelijk niveau, 2024-2028;
2. Vanuit de dienstverlenende werking participeert ETWIE als projectpartner aan bestaande en nieuw op te richten overlegorganen, 2024-2028;
3. ETWIE ontsluit de opgebouwde methodologische kennis van afgelopen projecten actief via diverse kanalen, waaronder projectwebsites en kanalen van diverse partners (bijvoorbeeld FARO-databank), 2024-2028.

Kennismedewerker basisdienst-
verlening

Maatwerk: nog te bepalen

#Duurzaam

Coördinator
Kennismedewerker basisdienst-
verlening

Maatwerk: nog te bepalen

#Duurzaam #Digitaal

BETROUWBARE PROJECTPARTNER

In 2021 hebben de ETWIE-medewerkers in totaal 32 engagements in de sector laten optekenen (van deelname aan stuurgroepen van TWIE-projecten tot internationale engagements als Belgisch vertegenwoordiger voor een Europese industrieel-erfgoedorganisatie). Veel van die engagements lopen door, nieuwe engagements zitten in de pijplijn (zoals lid van de klankbordgroep van het MOT in Grimbergen). Specifiek voor nieuwe projecten willen we een projecten kader creëren dat duidelijker bepaalt of een engagement in een project zowel voor ons als voor de projectpartner voldoende meerwaarde biedt.

SD 4 ETWIE, het Industriemuseum en het Huis van Alijn zetten samen in op een performante organisatiestructuur en -cultuur.

Als dienstverlenend team maakt ETWIE onderdeel uit van het Industriemuseum. Binnen het Autonoom GemeenteBedrijf (AGB) Erfgoed hebben het Industriemuseum en het Huis van Alijn één directeur en een team van stafmedewerkers. Deze vierde strategische doelstelling is een doelstelling die het Huis van Alijn en het Industriemuseum met zijn dienstverlenende rol ETWIE delen zodat er voor en achter de schermen gewerkt kan worden aan een performante organisatiestructuur en -cultuur.

OD 4.1 ETWIE blijft samen met het Industriemuseum en Huis van Alijn inzetten op werkbaar werk.

Betrokken medewerkers hebben veel goesting om aan onze doelstellingen mee te werken. We zorgen voor een kwaliteitsvolle interne communicatie en (in)formele teammomenten om kennis en ervaring te delen. We investeren continu in betrokkenheid, talentontwikkeling en empowerment.

1. ETWIE organiseert uitwisselingsmomenten rond kennisdeling (bv. interne workshops) en stimuleert een op maat gemaakt opleidingsplan voor zijn medewerkers, 2024-2028;
2. ETWIE participeert actief aan het feestcomité van het Industriemuseum, 2024-2028;
3. ETWIE stimuleert (inter)nationale kennisontwikkeling bij zijn medewerkers, gericht op de prioritaire erfgoedthema's, 2024-2028;
4. ETWIE werkt actief mee aan de interne communicatie en het uitgeven van een interne nieuwsbrief, 2024-2028;
5. ETWIE werkt actief mee aan de opmaak en de opvolging van het jaaractieplan Welzijn op AGB-niveau, met voldoende aandacht voor feedbackcultuur, 2024-2028.

OD 4.2 ETWIE werkt samen met het Industriemuseum en het Huis van Alijn aan de uitvoering van de ingezette digitale transformatie met het oog op de optimalisatie en innovatie van de werking.

ETWIE beschikt sinds 2019 over een uitgewerkte digitale strategie met zevenpuntenplan, waar de afgelopen jaren veel is geïnvesteerd. De focus ligt op het nieuwe digitale kennisplatform (nieuwe website, kennisbank en participatieve module MyEtwie) en een beter beheer van data en kennis.

In een snel veranderende digitale samenleving wil ETWIE die digitale strategie omzetten in een digitale transformatie die zich aankondigt voor de hele organisatie. Die [transformatie](#) bestaat uit vijf pijlers die ETWIE deelt met het Industriemuseum en het Huis van Alijn: innovatie, optimalisatie, inhoud, identiteit en vaardigheden.

1. ETWIE meet zijn digitale maturiteit 3x tijdens de beleidsperiode en legt deze naast die van het Industriemuseum en het Huis van Alijn, gericht op dienstverlening, 2024/2026/2028;
2. ETWIE werkt verder aan de uitbouw van het nieuwe CRM-systeem, 2024-2028;
3. ETWIE experimenteert met nieuwe digitale technologieën en evalueert de bruikbaarheid daarvan, 2024-2028;
4. ETWIE investeert in nieuwe tools en in de toegankelijkheid tot bestaande digitale tools en organiseert hiervoor, samen met het Industriemuseum en Huis van Alijn, inhoudelijke leersessies voor zijn medewerkers, 2024-2028;
5. ETWIE bewaakt de beschikbaarheid en kwaliteit van de (digitale) vaardigheden bij zijn medewerkers via een aangepast opleidingskader, 2024-2028;

- ETWIE gelooft in samenwerking, expertise-uitwisseling, complementariteit en de ontwikkeling van een digitale agenda. ETWIE engageert zich voor het lerend netwerk rond digitale werking in Gent, een kweekvijver die kan leiden tot nieuwe coalities en samenwerkingen op digitaal vlak, 2024-2028.

OD 4.3 ETWIE zet samen met het Industriemuseum en het Huis van Alijn in op een verhoging van de diversiteit binnen de eigen werking.

Gelegen in het superdiverse Gent, hebben beide musea met de dienstverlenende rol al een aantal doelen en acties opgezet voor het bevorderen van diversiteit (in verschillende vormen) in de collectie, publiekswerking en dienstverlening. De tijd is rijp voor het structureel integreren van diversiteit in de volledige werking. Hiervoor hanteren we het [diversiteitsplan](#) (2022) als leidraad.

- ETWIE, het Industriemuseum en Huis van Alijn stellen een overkoepelend diversiteitsteam samen, met leden uit de verschillende teams van de organisaties, dat jaarlijks enkele acties uitrolt rond diversiteit en inclusie, 2024-2028;
- ETWIE, het Industriemuseum en Huis van Alijn onderzoeken in samenwerking met het zakelijk team de mogelijkheden om bij nieuwe aanstellingen of stageplaatsen diversere profielen aan te trekken, 2024-2028;
- ETWIE, het Industriemuseum en Huis van Alijn zoeken actief naar nieuwe instroomkanalen voor de vrijwilligerswerking, om zo de vrijwilligersploeg diverser te maken, 2024-2028.

Het volledige team

Industriemuseum en Huis van Alijn

#Duurzaam #Divers

OD 4.4 ETWIE en het Industriemuseum hebben een goed afgestemd inhoudelijke en zakelijke werking voor het museum en de dienstverlening.

Als onderdeel van het AGB staan we voor een gezonde financiële bedrijfsvoering. We streven naar een gezond evenwicht tussen overheidssteun en eigen inkomsten. We zoeken naar opportuniteiten om die eigen inkomsten te vergroten.

1. In samenwerking met de Vrienden van het Industriemuseum verbreedt ETWIE de vriendenwerking van het museum, 2024-2028;
2. In samenwerking met de kennishub van het Industriemuseum vergroot ETWIE de zichtbaarheid van de dienstverlening in het museum door een aangepaste wayfinding (2024) en publieke consultatiemomenten te organiseren, 2024-2028;
3. ETWIE en het Industriemuseum onderzoeken samen met partnerorganisaties in de sector de mogelijkheden om een betalende dienstverlening te ontwikkelen, 2024-2028;
4. ETWIE en het Industriemuseum ontwikkelen samen de museumshop met bijzondere aandacht voor de verkoop van TWIE-publicaties, 2024-2028.

Het volledige team

Industriemuseum en Huis van Alijn

#Duurzaam

OD 4.5 ETWIE verhoogt samen met het Industriemuseum en het Huis van Alijn de ecologische duurzaamheid van de (integrale) werking.

De afgelopen jaren zijn al heel wat inspanningen geleverd om duurzamer te werken. Er is een eigen Ecoteam. Tegen 2028 willen we de volgende stappen gezet hebben door een gemeenschappelijk duurzaamheidscharter te ontwikkelen dat de ecologische duurzaamheid op het netvlies brandt van de medewerkers.

1. ETWIE zet in op het verduurzamen van de kennis van zijn medewerkers via interne kennisuitwisseling, 2024-2028;
2. ETWIE organiseert evenementen op een duurzame en toegankelijke manier, 2024-2028;
3. ETWIE organiseert interne opleidingen om het bewustzijn rond duurzaamheid te vergroten, 2024-2028.

Het volledige team

Industriemuseum en Huis van Alijn

#Duurzaam

OD 4.6 Het zakelijk team van het AGB versterkt en ondersteunt het zakelijk management van ETWIE zodat het team zich maximaal kan toelagen op de uitvoering van zijn kerntaken als dienstverlenende rol.

Het zakelijk team focust zich op het creëren van tools en frames die de musea en dienstverlenende rol in staat stellen om het zakelijk management op vlak van bestuurlijke, financiële en personeelsmatige werking te vereenvoudigen en optimaliseren. Het team zorgt dat de wettelijke verplichtingen worden nageleefd, de bestuurlijke transparantie is verzekerd en het zakelijk management wordt verduurzaamd.

1. Het zakelijk team voorziet in gebruiksvriendelijke planningtools voor budgetopmaak en constante monitoring van dat budget, voor de planning van het personeelsbeleid en voor de besluitvorming, 2024-2028;
2. Het zakelijk team zet in op de ontwikkeling van digitale intervisie- en kennisplatformen (Microsoft 365) en ook op fysieke momenten van intervisie en kennisdeling voor de zakelijke profielen van de musea, 2024-2028;
3. Het zakelijk team detecteert gezamenlijke uitdagingen inzake aankoopbeheer, prijzenevoluties, aanwervingsbeleid, 2024-2028;
4. Het zakelijk team ontwikkelt een juridisch correct en algemeen faciliterend kader om het zoeken naar aanvullende financiering door de musea, te versterken, 2024-2028;
5. Het zakelijk team zet in op data- en informatiesystemen om een kwalitatieve monitoring van kerndata te versterken, bv. inzake budgetopvolging, planning van de budgetcycli, personeelsbeleid, personeelsrapportering, bezoekerscijfers en- monitoring, ticket- en shopverkoop, evolutie van de verkoopmarge. Hiervoor wordt een nieuw aan te werven IT-profiel voorzien, 2024-2028.

OD 4.7. Het zakelijk team van het AGB coördineert de gezamenlijke werking en ondersteunt en trekt projecten die een antwoord bieden op de gezamenlijke noden van de musea met het oog op een sterke samenwerking en efficiëntiewinst.

De musea en het zakelijk team bepalen samen de gezamenlijk aan te pakken noden. Het zakelijk team faciliteert en coördineert de gezamenlijke werking.

1. Het zakelijk team faciliteert, ondersteunt en verankert het overleg/gezamenlijke werking van collectiebeheerders, veiligheid en bewaking, Facility Management, 2024-2028;
2. Het zakelijk team volgt de uitrol van het CRM-systeem en exploreert de mogelijkheden ervan in de toekomst, 2024-2028;
3. Het zakelijk team ondersteunt en volgt datastewards in de musea op om het onderhoud van het CRM-systeem en de verdere digitale ontwikkelingen inzake bezoekersdata en rapportering te verbeteren. Het zakelijk team faciliteert de werking van de datastewards en waakt tegelijk over de boomstructuur van de masterdata, 2024-2028;
4. Het zakelijk team is het aanspreekpunt voor Vlaanderen over museumpas en Uitpas, 2024-2028;
5. Het zakelijk team digitaliseert de gezamenlijke verkoop van gegidste rondleidingen om de verwerkingstijd van de gegidste rondleidingen aanzienlijk korter te maken en om de data van het reservatiepunt in de gezamenlijke CRM te onderhouden, 2024-2028;
6. Het zakelijk team beheert gezamenlijke contacten, het onderhoud van de datastructuur binnen het AGB en onderhoud van de B2B-kortingen in het systeem. De musea zelf staan in voor de actieve marketing, 2024-2028.

Zakelijk team

#Duurzaam